

ผลผูกพันของคำพิพากษาในคดีแพ่ง : กรณีศึกษา
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145

นายกิตติพงษ์ จิตสว่าง โศภิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-063-7

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I164006.24

**THE BINDING OF JUDGMENT IN CIVIL CASE : CASE STUDY
OF THE CIVIL PROCEDURE CODE SECTION 145**

Mr. Kittipong Jitsawangsojit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-063-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลผูกพันของคำพิพากษาในคดีแพ่ง : กรณีศึกษาประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 145

โดย

นายกิตติพงษ์ จิตสว่าง โศภิต

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

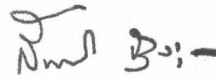
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย

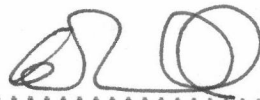
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ประพันธ์ นัยโกวิท)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กิตติพงษ์ จิตสว่าง ใคคิด : ผลผูกพันของคำพิพากษาในคดีแพ่ง : กรณีศึกษาประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 (THE BINDING OF JUDGMENT IN CIVIL
CASE : STUDY OF THE CIVIL PROCEDURE CODE SECTION 145) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.มูรธา วัฒนะชีวะกุล อ.ที่ปรึกษาร่วม พรเพชร วิชิตชลชัย, 82 หน้า. ISBN 974-
632-063-7

หลักที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือ คำพิพากษาของศาลจะต้องเป็น
ที่ยุติและมีผลผูกพัน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเหตุผลทาง
เศรษฐกิจ มิให้มีการโต้เถียงกันอย่างไม่สิ้นสุดอันจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมและความสิ้นเปลืองทั้ง
เวลาและปัจจัยทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้หลักคำพิพากษาผูกพันแล้ว ยังมีหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
อื่นที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และมีผลบังคับทำนองเดียวกัน เช่น หลักกฎหมายปิดปาก เป็นต้น

อย่างไรก็ดี เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การจำกัดครัดเคร่งกับหลักข้อนี้จนเกินไป ไม่เพียงแต่ไม่
อาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความยุติธรรมอีกด้วย โดย
ผู้ไม่สุจริตอาจฉวยโอกาสดำเนินคดีโดยอีกฝ่ายหนึ่งไม่ทราบ การฉ้อฉล รวมกระทั่งความผิดพลาดของศาล
เอง การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สำหรับประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าการใช้ การตีความหลักดังกล่าวในปัจจุบันแยบคาย
กว่าเดิม แต่ในอีกหลายปัญหายังไม่มีการพัฒนาหลักกฎหมาย ด้วยทฤษฎีหมาย ให้มีการคุ้มครองผู้สุจริตให้
ดียิ่งขึ้น จึงน่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยยอมให้มีการพิจารณา
พิพากษาใหม่ได้ในเหตุต่าง ๆ มากขึ้น และยอมให้บุคคลภายนอกคดีในกรณีที่ต้องผูกพันตามคำพิพากษา
สามารถปฏิเสธความผูกพันได้ด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา อาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม [Signature]

#C370205 : MAJOR LAW
KEY WORD: : JUDGMENT / BINDING / RETRIAL

KITTIPONG JITSAWANGSOPIT : THE BINDING OF JUDGMENT IN CIVIL
CASE : CASE STUDY OF THE CIVIL PROCEDURE CODE SECTION 145.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. MOORATHA WATTANASHEEVAKUL AND
PORNPECHT VISHITCHOLACHAI, 82 pp. ISBN 974-632-063-7

One of the underlying theory of the civil procedure is that the judgment of the court must to be final and be bound by the parties. This rule meets the purpose of public order and economic reasons. There must by no endless dispute which may cause the lost of times and economic opportunities. Besides, estoppel is another theory of civil procedure that has the same purpose and sanction to the above milestone.

It is generally accepted that the too-strict using of this rule would not only be unable to reach such purpose, but also cause the injustice : the unfaithful people may take a chance to process the trial without knowledge of the other party deceiving and the false of the court itself. So, the aim of this thesis is to study and try to solve the above problems.

In Thailand, according to this thesis, it is found that the using and interpretation of such principle at present time is wiser and smarter. But, there are some problems about the better protection of the faithful people in the principle of law and provisions of law. So, the author would like to present the appropriate proposal that intend to amend the law of civil procedure by allowing the party to retrial the case in more situations. Furthermore, the law should allow the third party who is bound by the judgment to be able to refuse the judgment binding.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Deborah W. S. S. S.*.....

สาขาวิชา.....อาญาและกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Deborah W. S. S. S.*.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*Deborah W. S. S. S.*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนชีวะกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย อาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์มาด้วยดีตลอด จึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณรองศาสตราจารย์อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และท่านอาจารย์ประพันธ์ นัยโกวิท ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคุณผาสุก เจริญเกียรติคุณสราวุธ ปิตียาศักดิ์ และคุณสมบัติ ปลื้มรุ่งเรือง ที่กรุณาช่วยค้นคว้าหาข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งให้กำลังใจและให้ความสนับสนุนด้านการเงินมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา

กิตติพงษ์ จิตสว่างไศภิต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
สมมุติฐาน.....	2
วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	2
ขอบเขตการศึกษา.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
2 แนวคิดและหลักกฎหมายสากลเกี่ยวกับความผูกพันตามคำพิพากษา.....	4
ประวัติความเป็นมา.....	4
Estoppel by Record.....	11
Res Judicata.....	16
Class Action.....	22
วิธีพิจารณาความแบบพิเศษเพื่อให้หลุดพ้นจากความผูกพันตามคำพิพากษา.....	28
Vexation.....	38
Soverignty.....	42

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3	ผลผูกพันของคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145..49	
	ผลผูกพันตามคำพิพากษา.....	50
	กำหนดเวลาที่คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลผูกพัน.....	52
	บุคคลผู้ต้องผูกพันตามคำพิพากษา.....	53
	ข้อยกเว้น - ข้อยกเว้นเพื่อให้ผูกพันบุคคลภายนอก.....	56
	- ข้อยกเว้นเพื่อไม่ให้มีการผูกพันตามคำพิพากษา.....	64
4	สภาพปัญหาของหลักเกณฑ์และการบังคับใช้หลักความผูกพันตามคำพิพากษา.....	66
5	บทสรุปและเสนอแนะ.....	77
	รายการอ้างอิง.....	83
	ประวัติผู้เขียน.....	87